

Czym są uczynki miłosierdzia?

8 grudnia rozpoczyna się Rok Jubileuszowy Miłosierdzia ogłoszony przez Papieża Franciszka. Ojciec Święty zachęca do praktykowania w tym czasie uczynków miłosierdzia. Na czym one polegają i co to za uczynki?

19-12-2015

1. Czym są uczynki miłosierdzia?

„Uczynkami miłosierdzia są dzieła miłości, poprzez które pomagamy

bliźnim w potrzebach ciała i duszy. Pouczać, radzić, pocieszać, umacniać, jak również przebaczać i krzywdy cierpliwie znosić - to uczynki miłosierdzia co do duszy. Uczynki miłosierdzia co do ciała polegają zwłaszcza na tym, by głodnych nakarmić, bezdomnym dać dach nad głową, nagich przyodziać, chorych i więźniów nawiedzać, umarłych grzebać. Spośród tych czynów jałmużna dana ubogim jest jednym z podstawowych świadectw miłości braterskiej; jest ona także praktykowaniem sprawiedliwości, która podoba się Bogu” (Katechizm Kościoła Katolickiego 2447)

„Jest moim gorącym życzeniem, aby chrześcijanie przemyśleli podczas Jubileuszu uczynki miłosierdzia względem ciała i względem ducha. Będzie to sposobem na obudzenie naszego sumienia, często uśpionego w obliczu dramatu ubóstwa, a także umożliwi nam coraz głębsze wejście

w serce Ewangelii, gdzie ubodzy są uprzywilejowani dla Bożego miłosierdzia. Przepowiadanie Jezusa przedstawia te uczynki miłosierdzia, abyśmy mogli poznać, czy żyjemy jak Jego uczniowie, czy też nie.

Odkryjmy na nowo uczynki miłosierdzia względem ciała: głodnych nakarmić, spragnionych napoić, nagich przyodziać, przybyszów w dom przyjąć, więźniów pocieszać, chorych nawiedzać, umarłych pogrzebać. I nie zapominamy o uczynkach miłosierdzia względem ducha: wątpiącym dobrze radzić, nieumiejętnych pouczać, grzeszących upominać, strapionych pocieszać, krzywdy cierpliwie znosić, urazy chętnie darować, modlić się za żywych i umarłych.” (Papież Franciszek, bulla *Misericordiae vultus*)

2. Jakie czyny są uczynkami miłosierdzia?

Istnieje czternaście rodzajów uczynków miłosierdzia, siedem względem ciała i siedem względem duszy.

Uczynki miłosierdzia względem ciała:

1. Głodnych nakarmić
2. Spragnionych napoić
3. Nagich przyodziać
4. Podróżnych w dom przyjąć
5. Więźniów pocieszać
6. Chorych nawiedzać
7. Umarłych pogrzebać

Uczynki miłosierdzia względem duszy:

1. Grzesznych upominać
2. Nieumiejętnych pouczać
3. Wątpiącym dobrze radzić

4. Strapionych pocieszać
5. Krzywdy cierpliwie znosić
6. Urazy chętnie darować
7. Modlić się za żywych i umarłych.

Większość uczynków miłosierdzia względem ciała wymienił Chrystus Pan opisując Sąd Ostateczny.

Listę uczynków miłosierdzia względem duszy Kościół zaczerpnął z innych tekstów zawartych w Biblii jak również z czynów i nauczania samego Chrystusa: przebaczenia, upomnienia braterskiego, rady, znoszenia cierpienia.

INFOGRAFIKA ROKU **MIŁOSIERDZIA W PDF**

3. Jakie owoce uczynki miłosierdzia wywołują u tego, kto je praktykuje?

Owoce czynków miłosierdzia są łaski dla tego, kto je praktykuje. W Ewangelii wg św. Łukasza Jezus mówi: „dawajcie, a będzie wam dane.” Zatem praktykując dzieła miłosierdzia realizujemy wolę Bożą, dajemy innym coś od siebie, a Pan obiecuje nam, że również da nam to, czego będziemy potrzebowali.

Z drugiej strony dobre uczynki są jednym ze sposobów zadośćuczynienia, jakie pozostaje w naszej duszy z powodu naszych już odpuszczonych grzechów. Uczynki miłosierdzia są, co oczywiste, również dobrymi uczynkami. Jedno z Ośmiu Błogosławieństw brzmi: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.” (Mt 5,7).

Ponadto uczynki miłosierdzia pomagają nam w drodze do Nieba, ponieważ upodabniają nas do Jezusa, który jest naszym wzorem, który nauczył nas, jaka powinna być nasza

postawa wobec innych. Ewangelia Mateuszowa przytacza następujące słowa Chrystusa: „Nie gromadźcie sobie skarbów na ziemi, gdzie mól i rdza niszczą i gdzie złodzieje włamują się, i kradną. Gromadźcie sobie skarby w niebie, gdzie ani mól, ani rdza nie niszczą i gdzie złodzieje nie włamują się, i nie kradną. Bo gdzie jest twój skarb, tam będzie i serce twoje.” Stosując się do tego nauczania Pana wymieniamy dobra doczesne na wieczne, które to mają rzeczywistą wartość.

Uczynki miłosierdzia względem ciała – krótkie wyjaśnienie

Św. Mateusz przytacza opowieść o Sądzie Ostatecznym (Mt 25,31-46). „Gdy Syn Człowieczy przyjdzie w swej chwale i wszyscy aniołowie z Nim, wtedy zasiądzie na swoim tronie pełnym chwały. I zgromadzą się przed Nim wszystkie narody, a On

oddzieli jednych [ludzi] od drugich,
jak pasterz oddziela owce od kozłów.
Owce postawi po prawej, a kozły po
swojej lewej stronie. Wtedy odezwie
się Król do tych po prawej stronie:
"Pójdźcie, błogosławieni Ojca mojego,
weźcie w posiadanie królestwo,
przygotowane wam od założenia
świata!

Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść;

byłem spragniony, a daliście Mi pić;

**byłem przybyszem, a przyjęliście
Mnie;**

byłem nagi, a przyodzialiście Mnie;

**byłem chory, a odwiedziliście
Mnie;**

**byłem w więzieniu, a przyszliście
do Mnie".**

Wówczas zapytają sprawiedliwi:
"Panie, kiedy widzieliśmy Cię
głodnym i nakarmiliśmy Ciebie?"

spragnionym i daliśmy Ci pić? Kiedy widzieliśmy Cię przybyszem i przyjęliśmy Cię? lub nagim i przyodzialiśmy Cię? Kiedy widzieliśmy Cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do Ciebie?" A Król im odpowie: **"Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili"**.

Wtedy odezwie się i do tych po lewej stronie: "Idźcie precz ode Mnie, przekłęci, w ogień wieczny, przygotowany diabłu i jego aniołom!

Bo byłem głodny, a nie daliście Mi jeść;

byłem spragniony, a nie daliście Mi pić;

byłem przybyszem, a nie przyjęliście Mnie;

byłem nagi, a nie przyodzialiście
Mnie;

byłem chory i w więzieniu, a nie
odwiedziliście Mnie."

Wówczas zapytają i ci: "Panie, kiedy
widzieliśmy Cię głodnym albo
spragnionym, albo przybyszem, albo
nagim, kiedy chorym albo w
więzieniu, a nie usłużyliśmy Tobie?"
Wtedy odpowie im: "Zaprawdę,
powiadam wam: Wszystko, czego nie
uczyniliście jednemu z tych
najmniejszych, tegoście i Mnie nie
uczynili". I pójdą ci na mękę wieczną,
sprawiedliwi zaś do życia
wiecznego»."

1) Głodnych nakarmić i 2) spragnionych napoić.

Te dwa uczynki uzupełniają się
wzajemnie i odnoszą się do pomocy,
jakiej winniśmy udzielić w formie
pożywienia i innych
najpotrzebniejszych dóbr najbardziej

potrzebującym, tym, którzy nie mają tego, co niezbędne, by móc każdego dnia jeść.

Ewangelia wg św. Łukasza przekazuje następujące wskazanie Zbawiciela: „Kto ma dwie suknie, niech [jedną] da temu, który nie ma; a kto ma żywność, niech tak samo czyni.” (Łk 3,11).

3) Nagich przyodziać.

Ten uczynek miłosierdzia ma na celu zaradzenie innej podstawowej potrzebie – potrzebie przyodzienia. Często możemy go praktykować dzięki zbiórkom odzieży organizowanym w parafiach i innych miejscach. Oddając nasze ubrania warto pomyśleć, że możemy dać to, co nam zbędne, co już nie może nam służyć, ale możemy też dać z tego, co jeszcze jest zdatne do użytku. Do hojności zachęca nas List św. Jakuba: „Jeśli na przykład brat lub siostra nie mają odzienia lub brak im

codziennego chleba, a ktoś z was powie im: «Idźcie w pokoju, ogrzejcie się i najedzcie do syta!» - a nie dacie im tego, czego koniecznie potrzebują dla ciała - to na co się to przyda?» (Jk 2,15-16).

4) Podróżnych w dom przyjąć.

W starożytności przyjęcie w dom podróżnych było sprawą życia i śmierci ze względu na komplikacje i ryzyko związane z podróżowaniem. Dziś jest inaczej. Mimo to również dziś możemy stanąć przed koniecznością przyjęcia kogoś do domu nie ze względu na czystą gościnność względem krewnych czy przyjaciół, ale z powodu autentycznej potrzeby.

5) Więźniów pocieszać

W tym przypadku chodzi o odwiedzanie więźniów i ofiarowanie im nie tylko pomocy materialnej, ale również duchowej, która pomogłaby

im stawać się lepszymi, poprawić się, nauczyć się pracy, która mogłaby się mu przydać po upływie terminu wyznaczonego przez wymiar sprawiedliwości itd.

Oznacza to również wykupywanie z niewoli niewinnych więźniów. W starożytności chrześcijanie płacili za uwalnianie niewolników lub szli do niewoli na wymianę za niewinnych więźniów.

6) *Chorych nawiedzać*

Chodzi tu o autentyczną troskę o chorych i osoby w podeszłym wieku, tak w aspekcie fizycznym, jak i dotrzymaniem im przez jakiś czas towarzystwa.

Najlepszym przykładem, jaki podaje w tej kwestii Pismo Święte, jest Przypowieść o Dobrym Samarytaninie, który opatrzył ранego i nie mogąc zajmować się nim dłużej osobiście, powierzył

opiekę innej osobie, której zaoferował zapłatę (por. Łk 10,30-37).

7) Umarłych pogrzebać

Chrystus nie miał miejsca, gdzie mógłby głowę złożyć. Swój grób oddał Mu Jego przyjaciel, Józef z Arymatei. Uczynił więcej – odważył się stanąć przed Piłatem i poprosić o Ciało Jezusa. Pomocy podczas pogrzebu Jezusa udzielił Nikodem. Przykazanie grzebania umarłych wydaje się zbędne, bo w istocie wszyscy mają pogrzeb. Ale np. podczas wojny może być trudne do spełnienia.

Dlaczego wyprawienie ciała ludzkiemu godnego pogrzebu ma takie znaczenie? Ponieważ ciało to było mieszkaniem – świątynią – Ducha Świętego (1 Kor 6,19).

Uczynki miłosierdzia względem duszy – krótkie wyjaśnienie

1) Grzesznych napominać

Inną nazwą tego uczynku miłosierdziago jest „upomnienie braterskie”, objaśnia je osobiście sam Jezus w Ewangelii wg św. Mateusza „Gdy brat twój zgrzeszy , idź i upomnij go w cztery oczy. Jeśli cię usłucha, pozyskasz swego brata” (Mt 18,15)

Upominając bliźniego powinniśmy czynić z łagodnością i zachowując pokorę. Często możemy mieć z tym trudność, ale wówczas możemy wspomnieć sobie słowa, którymi św. Jakub Apostoł kończy swój list: „jeśliby ktokolwiek z was zszedł z drogi prawdy, a drugi go nawrócił, niech wie, że kto nawrócił grzesznika z jego błędnej drogi, wybawi duszę jego od śmierci i zakryje liczne grzechy” (Jk 5,19-20).

2) Nieumiejętnych pouczać

Chodzi tu o udzielenie nauki w jakiegokolwiek materii, również religijnej, komuś, kto nie posiada danej wiedzy. Nauczanie to może mieć formę pisemną bądź ustną, odbyć się za pomocą jakiegokolwiek środka przekazu lub też bezpośrednio.

Jak powiada Księga Daniela „ci, którzy nauczyli wielu sprawiedliwości, jak gwiazdy przez wieki i na zawsze” (Dn 12,3b).

3) Wątpiącym dobrze radzić

Dar rady jest jednym z darów Ducha Świętego. Dlatego też, jeśli ktoś chce udzielić dobrej rady, powinien przede wszystkim czynić to z odniesieniem do Boga, gdyż nie chodzi o dzielenie się prywatnymi opiniami, ale o udzielenie dobrej rady potrzebującemu.

4) Strapionych pocieszać

Pociecha niesiona strapionemu,
temu, kto przeżywa jakąś trudność,
to kolejny uczynek miłosierdzia.

Często jego uzupełnieniem jest dobra
rada, która może pomóc w
pokonaniu bolesnej czy przykrej
sytuacji. Towarzyszenie naszym
braciom zawsze, ale przede
wszystkim w chwilach
najtrudniejszych, to naśladowanie
Chrystusa, który litował się nad
cudzym cierpieniem. Przykład tego
postępowania podaje Ewangelia wg
św. Łukasza, która opisuje
wskrzeszenie syna wdowy z Naim:
„Gdy zbliżył się do bramy miejskiej,
właśnie wynoszono umarłego -
jedyne syna matki, a ta była
wdową. Towarzyszył jej spory tłum z
miasta. Na jej widok Pan uzalił się
nad nią i rzekł do niej: «Nie płacz!»
Potem przystąpił, dotknął się mar - a
ci, którzy je nieśli, stanęli - i rzekł:
«Młodzińcze, tobie mówię wstań!»

Zmarły usiadł i zaczął mówić; i oddał go jego matce”.

5) Krzywdy cierpliwie znosić

Cierpliwość w znoszeniu cudzych wad jest cnotą i uczynkiem miłosierdzia. Należy jednak dodać pewną ważną wskazówkę: jeśli znoszenie krzywd sprawia więcej szkody niż pożytku, należy z największą życzliwością i delikatnością udzielić napomnienia.

6) Urazy chętnie darować

Odmawiając Ojciec Nasz, mówimy: „Odpuść nam nasze winy, jakop i my odpuszczamy naszym winowajcom”, a sam Pan mówi nam: „jeśli bowiem przebaczycie ludziom ich przewinienia, i wam przebaczy Ojciec wasz niebieski. Lecz jeśli nie przebaczycie ludziom, i Ojciec wasz nie przebaczy wam waszych przewinień. ” (Mt 6,14-15)

Darowanie uraz oznacza pokonanie mściwości i żalu. Oznacza życzliwe traktowanie tego, kto nas uraził.

Najlepszym przykładem przebaczenia w Starym Testamencie jest przykład patriarchy Józefa, który przebaczył swoim braciom to, że usiłowali go zabić i go sprzedali:
„Ale teraz nie smućcie się i nie wyrzucajcie sobie, żeście mnie sprzedali. Bo dla waszego ocalenia od śmierci Bóg wysłał mnie tu przed wami” (Rdz 45,5)

Najlepszym zaś przykładem przebaczenia w Nowym Testamencie jest przykład, jaki daje nam Jezus na Krzyżu, ucząc nas, że powinniśmy przebaczać wszystko i zawsze:
„Ojcie, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią”

7) Modlić się za żywych i umarłych

Święty Paweł poleca modlić się za wszystkich, bez różnicy, również za

rzządzających i osoby ponoszące szczególną odpowiedzialność „On bowiem pragnie, by wszyscy ludzie zostali zbawieni i doszli do poznania prawdy” (1 Tm 2,4)

Od naszej modlitwy zależy sytuacja zmarłych, którzy są w czyśćcu. Modlitwa za nich, by zostali uwolnieni od swoich grzechów, jest również jednym z dobrych uczynków (por. 2 Mch 12,45).

.....

pdf | dokument generowany
automatycznie z <https://opusdei.org/pl-pl/article/czym-sa-uczynki-milosierdzia/>
(18-03-2026)